

ČITATELJI! Prosim, pogledajte na število poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povziranja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 24th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 219. — Štev. 219.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 6, 1942 — PETEK, 6. NOVEMBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

ZA NERAJ VEČ KOT
2c ZA DAN DOBIVATE ...
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Izvenili sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

NEMCI IN LAHI BRUSIJO PETE

GENERAL BERNARD L. MONTGOMERY, VRHOVNI POVELJNIK ANGLEŠKE OSME ARMADE V EGIPTU, JE SINOČI SPOROČIL, DA JE OSMA ARMADE IZVOJEVALA POPOLNO IN ODLOČNO ZMAGO IN DA SE SOVRAŽNIK UMIKA NA CELI FRONTI.

"Sedaj se ne bomo nehali bojevati," je rekel general Montgomery, "temveč bomo uničili vse očišče čete v severni Afriki."

General Montgomery je tudi naznanil, da je bil vjet general Ritter von Thoma, prvi general za feldmaršalom Rommelom.

V svojem dnevnem povelju na armado pravi general Montgomery:

"Pozivljam vse vojake, da naj ne prestopajo pritiskajo in naj ne odnehajo niti za en sam trenutek. Priložnost imamo uničiti celo oklopno armado in to bomo tudi storili. Čestitam vsem četam za to, kar se je dogajalo. Popolna zmaga je skoro na rokah."

Armada feldmaršala je pretrpela velikanske izgube in se naglo in v velikem neredu umika ter je dospela do Fuka, 62 milj zapadno od El Alameina, kjer se je bitka pričela ter 120 milj od Aleksandrije, katero bi bil Rommel poletel skoraj zavzel.

Poglavitna naloga generala Montgomeryja sedaj je med bežajočo sovražnikovo armado povzročiti kar največjo zmešnjava in kar največje izgube ter se pri tem poslužuje zračne sile v polni meri.

Včeraj je feldmaršal Rommel pokazal samo en večji odpor za napadom strumoglavcev, pa tudi ta napad je bil takoj zdrobljen. Tekom dneva je bilo uničenih 13 sovražnih aeroplanov, zavezniški pa so jih izgubili 14, toda izgubljen ni bil noben ameriški aeroplan.

Ameriški glavni stan v Kairi naznanja, da so ameriški srednji bombniki in napadalni aeroplani pomagali angleški osmi armadi napadati sovražnika in so mu prizadeli težke izgube na oklopnih skupinah in motornih konvojih.

Sinoči je bilo vrženih več ton razstreljiva na umikajočo se Nemce. Rommelove čete se gnetejo po edini cesti in izgledajo kot dolga karavana ognja. Nočni napadalec so posebno bombardirali postojanke vzhodno od Fuka. Obrežje, polno vojakov, je bilo tudi zelo dobrodošel cilj za napadalec.

Na 40 milj dolgi fronti je pušavski pesek pokrit z nemškimi in italijanskimi mrtvinami, vojaki in razbitimi sovražnimi tanki, aeroplani in topovi. Nad bežajočo sovražnikovo na prestopajo letajo zavezniški bombniki in napadalni aeroplani ter ga bombardirajo in obstreljujejo s strojnimi.

Umikanje je v velikem neredu, najhitreje pa je po cesti ob obali Sredozemskega morja. Nižje proti jugu, ob robu Quattara, slanege močvirja, Angleži uničujejo posamezne sovražne oddelke, ki se le malo branijo.

V nasprotni smeri, proti vzhodu, pa vedno prihajajo nove trupe ujetnikov, ki jih je sedaj že nad 9000.

Ameriški težki bombniki so tudi bombardirali Bengazi, ki je glavna zalagalna postaja feldmaršala Rommela. Zadelo so štiri parnike in mogoče še petega.

Nemci napadajo in umirajo pri Stalingradu

Val za valom napadajo Nemci razvaline Stalingrada, pa padajo in umirajo. Rdeča armada je tudi na Kavkazu vzdržala vse svoje postojanke in na nekaterih krajih celo napredovala.

Moskovska radio postaja naznanja, da so Nemci do sedaj pred Stalingradom imeli nad 100,000 mrtvih, izgubili so 800 tankov in 1000 aeroplanov.

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva pravi, da so pri Stalingradu Nemci poslali v boj nove rezerve, da pa so bili vsi napadi odbiti in da so imeli Nemci velikanske izgube. V severozapadnem delu Stalingrada je bilo zopet ubitih 900 Nemcev in ruska ar-

tilerija je razbila 5 utrdbenih stolpičev.

Na Kavkazu pri Nalčiku so Rusi uničili nek nemški tankovni oddelek, ki je prišel za rusko črto. V istem predelu je bilo tudi ubitih nad 700 Nemcev in uničeni so bili štirje tanki in mnogo motornih koles.

Severovzhodno od Tuapse ob Črnem morju so Rusi pobili en sovražni bataljon ter zasedli neko višino.

Iz Jugoslavije

JUGOSLOVANSKI GUERILCI NA MORJU

Jugoslovanska vlada v Londonu je sporočila, da so jugoslovanski guerilci ponesli svojo vojno proti očišču tudi na morje in so pri tem dosegli nekaj uspehov na Jadranu. — Potopili so nek majhen italijanski trgovski parnik, ki je vozil tehnične čete in vojne potrebščine v bližini Makarske v Dalmaciji in en italijanski tovorni parnik, ki je iz Dalmacije vozil olivno olje v Italijo. Ta parnik je bil potopljen pri Korčuli. Prvi parnik je bil torpediran, drugi pa je bil potopljen s topovi.

Guerilci vporabljajo oborožene patrolne ladje in vjete italijanske torpedovke ter napadajo kot nekdanji pomorski parji. Tanci, ki so se vozili na nekem parniku v Italijo, so se uprli, so pometali italijansko posadko in stražo v morje ter so se vrnili na svoj otok Veliki. V povračilo za to so Italijani požgali na otoku vse hiše in so pustili prebivalce brez strehe. Italijani so vzeli talce, ker so se prebivalci branili, da bi jim vzeli olivno olje.

Jugoslovanska vlada v Londonu naznanja, da je izvedela, da hočejo Nemci s stradanjem prisiliti Slovence, da stopijo v armado.

Nemški guverner v Sloveniji je ukazal, da oni Slovence, ki nočejo stopiti v armado, ne smejo dobiti živeža.

Pet mladeničev, ki so se izognili naborom, je bilo vstreljenih kot dezertirji na glavnem trgu v Mozirju, njihove družine pa so bile deportirane. Družine onih Slovencev na Goranjskem, ki so pobegnili v gore, so Nemci pridržali za talce.

ZADNJE POROČILO!

ROMMELOVA ARMADE NA BEGU PROTI LIBIJI

International News Service poroč. iz Kaira, da je angleška osma armada pogotovo razbito nemško armado proti Libiji, je uničila nad polovico nacistične oklopne sile, vsed česar je šest italijanskih divizij v nevarnosti, da bodo obkoljene in uničene. Nemci so na svojem begu pustili Italijane na cedilu.

VICHY IZROČIL OSIŠČU 35 PARNIKOV

Včeraj je bilo v Londonu uradno naznanjeno, da je francoska vlada v Vichyju izročila očišču 35 bivših zavezniških trgovskih parnikov. 13 jih bo dobila Nemčija, ostale pa Italija. Parniki se nahajajo v francoskih sredozemskih pristaniščih.

Do sedaj so bili izročeni samo še trije parniki in se nahajajo v Genovi. Vsi parniki imajo 120,000 ton in so med njimi tudi štirje tankerji s skupno težo 37,000 ton. Trije izmed 35 parnikov so bili prvotno angleški.

Razdelitev parnikov je odredila francoska vlada, ki jih je imela v svojih pristaniščih. Nekateri te parnike je Anglija smatrala za "nevtralne" in so vozili med Marseillesom in severno Afriko. Ako pa bodo zavezniške ladje od sedaj naprej zalotile kak tak parnik, ga bodo potopile.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES OZIROMA CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

Nova grozodejstva v Sloveniji

Newyorški "Daily Mirror" prinaša naslednjo vest:

"Nemške oblasti so porušile vas Krašnja v Sloveniji ter dale postreliti 50 talcev v vasi Sv. Jurij.

Vse moško prebivalstvo vasi Krašnja je bilo ustreljeno, žene in otroci pa odpeljani v deportacijo, a vse hiše porušene — tako so se Nemci maščevali zaradi guerilskega napada, ki je bil izvršen v bližini Kamnika.

Pri Sv. Juriju je bil ubit visok nemški uradnik, narkar so Nemci ustrelili 50 talcev, ostalo prebivalstvo pa izginali."

Vest je prišla potom UP iz Londona in je datirana 3. novembra.

Angleška časniška agentura Exchange Telegraph prinaša to brzoglavno vest na podlagi poročil nemškega časopisja. Nacistične oblasti so izvedle ta zločin v znak maščevanja za napade guerilcev na nemško raznežitveno komisijo, v poteku katerih je bilo 5 članov te komisije ubitih ter za usmrteitev načelnika za upravo slovenskega ozemlja, zasedenega od Nemcev.

Vas Krašnja leži v kamniškem okraju ob cesti Ljubljana—Celje. Tam se nahaja na kranjski strani trojanskega prelaza Črni Graben, znan še iz časov francoske okupacije, ko so se tam odigravali četniški boji. Vas ni velika in šteje približno 200 prebivalcev.

Glede Sv. Jurija je treba pripomniti, da je v Sloveniji najmanj 14 krajev tega imena. Na bržice gre za Sv. Jurij pod Kumom — upamo, da bomo mogli v kratkem poročati nekatere podrobnosti.

Ubiti nemški uradnik je bil okrajni načelnik v Trbovljah in se je imenoval Kraus.

V Nemčiji se širi blaznost

Zeneva, Švica. — Po poročilu misijonskega instituta Bethel, ki je ob priliki obhajanja svoje 75-letnice izdal posebno knjižico s statistiko o porastu umobolnosti, je razvidno, da se je v Nemčiji od leta 1917 številno umobolnih počevalo.

Bolnišnica Bethel v Zapadni Nemčiji, ki je bila za časa zadnje svetovne vojne največja vojaška bolnišnica, je zaznamovala 487 tisoč dni bolniškega časa za zdravljenje slabomnih v letu 1941, dokim je bilo v letu 1917 porabljenega samo 125,692 dni časa za zdravljenje te vrste bolezni, v katero statistika vključuje tudi nevrastenične in slične živčne slučaje, ki mejijo na slabomnost oziroma na mentalne bolezni.

Knjižica označuje, da je v letu 1941 nudila zdravljenje 25 tisoč osebam, ne vključevši vojakov, ter pripominja, da je bil bolniški čas naveden v knjižici porabljen zgolj za bolnike iz civilnega prebivalstva.

Ali Madžarom kaj diši?

Berne. — Madžarska je od vzela državljanske pravice 2500 nemško govorečim moškim, ki so se vpisali v nemško armado. Osemnajst tisoč moških nemškega izvora, kateri so se pridružili SS četam bo tudi najbrž odvzeto državljanstvo.

Uradno poročilo iz Budimpešte navaja, da bodo zgubile državljanstvo tudi žene in otroci prizadetih 2500 moških. Dr. Basch, glavni nemški manjšinski na Madžarskem, je razkril, da se je priglasilo za službovanje v nemški elitni gardi 18 tisoč moških. Madžarska vlada je potem namignila, da bodo vsi ti najbrž zgubili pravice državljanstva. — (ONA.)

Mleku je določena cena

V mestu New Yorku je bila te dni določena stalna cena mleku do nadaljnjih odredb, in sicer bo mleko na drobno stalo 13 centov — ta določba pa velja le za mleko, ki se kupi v trgovini in ne za na dom dostavljeno mleko.

Oni trgovci, ki so že dozdaj prodajali mleko po tej ali drugi nižji ceni, bodo morali ostati pri cenah, ki so jih imeli dozdaj.

Nova določba, ki jo je izdal administrator za cene, Henderson, bo prizadela okrog 75 odstotkov trgovcev in se tiče samo mleka, ki pride pod splošni standard. Mleko s pridodanim vitaminom D, ter homogenizirano mleko ni vključeno; za ta mleka veljajo cene, ki so bile določene v mesecu marcu letos.

Nemci ne morejo prisiliti podjarmljenih Poljakov, da bi bili nemški vojaki

London. — Uradno nemške novice same priznavajo, da je docela propadel načrt prisilnega vojaškega službovanja za moštvo iz zaslužnjene Poljske. To priznanje je podal nemški list v Zgornji Šleziji, ko je poročal, da je bilo 20 poljskih vojakov, ki so bili prisiljeni služiti v nemški armadi, obsojenih na smrt zaradi veleizdaje. List je navedel, da so obsojeni pomagali organizirati tajno oorganizacijo, potom katero se je med nemškimi četami širilo vesti iz zavezniških držav, ter spodkopavalo nemško moralo.

Nemški list v Lodzu je prinesel enako poročilo o sabotiranju, ki ga vrše prisilni poljski delovni sužnji. Navedel je slučaj nekega na smrt obsojenega Vloclavka, ki je odstranil zatamnjenave zaves pri 30 lokomotivah, katere so potem Rusi bombardirali ponoči iz zraka. — (ONA.)

Kaltenborn je zopet špiknil delavce

Znani radijski komentator, Hans von Kaltenborn, se zdaj tudi meče na oblasti in voditelje, da se s tem oprusti pri delavcih, kateri pravi, da niso krivi za ukrepe vročeglavih mladih unijskih voditeljev, ki povzročajo nepotrebne zastoje v industriji. Krivdo v tem smislu tudi meče na oblasti in voditelje, ki nočejo investiti boljše discipline.

Zanimivo spriču Kaltenbornovega špikanja je dejstvo, da je War Labor Board v oktobru pohvalil delavce, ker so v pogledu produkcije vojnega materiala dosegli rekord, ravnotako je bilo razmeroma zelo malo časa zgubljenega zaradi stavk v preteklem mesecu.

Kaltenborn je vkljub temu podrezal vlado in delavce čes, da je New Deal in novodealska mašinerija za poravnavanje delavskih sporov, itd., precej naklonjena delavstvu in radi tega unijski voditelji nimajo pravice s stankami zastavljati industrijskega obrata v teh časih. Pri tem namiguje, da se bo našlo način, ki bo pomagal ustaviti vsako širjenje stavk, ako ne bodo zato poskrbeli unijski voditelji sami.

Poljski otroci ne smejo imeti igrač

Stockholm. — Poljaki, ki živijo v onih predelih poljskega ozemlja, katero je bilo inkorporirano v Nemčijo, ne smejo kurovati igrač za svoje otroke, kakor je naznanil list "Ostdeutscher Beobachter."

RUSINJE V VOJAŠKI SLUŽBI NA FRONTI IN V ZALEDJU. — Poročilo s fronte pri Rjevu.

Poročilo, ki ga podaja ameriški poročevalec s fronte pri Rjevu, je razvidno, da Rusinje tvorijo ogromno pomoč rdeči armadi. V vseh predelih ruske fronte je najti uniformirana dekleta, ki so navadno v starosti od 18 do 24 let. Vse so krepkorasle in atletske in izvršujejo svoje dolžnosti z največjim ponosom. Po zunanosti so prikupne in rdečih lic, kar znači, da jim prija trdo vojaško življenje. Poročevalec je zapisal, da še ni videl nikjer deklet s tako lepo in zdravo kožo, kot jo imajo ruska dekleta, ki jih dan za dnevom srečujemo na ruski fronti. Dejal je tudi, da ta dekleta niso kake mišje Jere, ampak se znajo smejati zvonko in veselo in svoje delo vršijo z dovršeno sposobnostjo in resnostjo, ki pa jim očitno ne ovira njihove prirodne mladostne veselosti.

Ob glavnih cestah vodečih iz Moskve vršijo stražno službo dekleta v uniformah. Nekatere imajo puške, druge samo skrbijo za prometni red. Lepo znajo salutirati in promet se pomiche naprej pod njih večim nadzorstvom, kakor treba, obenem pa nudijo zelo ljubko sliko, ker se jim vojaške uniforme zelo podajo ... najvaž-

NA KONCU POTA

"Vse je končano in dospel sem do konca poti," je rekel 81 let stari senator George Norris iz Nebraske, ko je doznal, da ni bil več izvoljen v urad, v katerem je bil 40 let.

S solzami v očeh je rekel častnikarjem:

"Storil sem vse, kar je bilo v moji moči, da bi odstranil slabo in zlo iz vladnih zadev. Toda priznati moram, da se mi to ni posrežilo. Ne vem, zakaj, toda moja krivda ni."

"Z mojega vidika je najvažnejše, da je bila pravica križana; narod, ki ga ljubim, je zavrgel one stvari, ki so mi bile najsvetejše. Za svojo osebo smatram, da je to obsodba mojega 40-letnega dela. Vem, da sem bil pošten. Politično sem skušal postaviti na višje mesto."

"Narod pa ima popolno pravico," je nadaljeval Norris, "da stori, kar je storil. Branil bi ga do zadnje kaplje svoje krvi v njegovih pravicah, ki si jih je ravnokar poslužil."

"To pa je bil trd, žalosten vdarec na moje pojmovanje o vladi, pa bilo bi le malo važno, ko bi ne prišlo ob času, ko vem in vsakdo ve, da se ne boznikdar več vrnil."

Daljšani si želijo nazaj starih dobrih časov

Berne. — Overseas News Agency poroča, da je razvidno iz poročil, ki prihajajo iz Italije, da si italijanski kmeti želijo nazaj tistih "primitivnih" starih dni, ko je kmečki človek pomakal kruh v olje za večerjo.

"Sedaj," pravi vest iz Rima, "ni niti dovolj kruha za ismakanje in olja primanjkuje." To poročilo je bilo nastanjeno v nacističnem listu v Karlsruhe.

Poročilo je navidezno hvallilo fašizem, ker je uspel v tem da si je obdržal kontrolo nad ljudstvom vzhic pomanjkanju.

"Kar je organiziral fašizem," piše list, "je docela germansko — ter izvrstno. Brez fašizma bi Italijo že zadnje poletje likvidirali Angleži s pomočjo oljne suše."

neje pa je to, da vsaka od teh deklet vrši delo, ki bi ga moral drugače moški. Moška sila je danes tako potrebna Rusom na fronti v aktualnem boju.

Ob fronti so povsod oddelki deklet in žensk, ki vzdržujejo vojaške kantine in prodajalnice, dalje kuhajo za vojake in čistilke; mnoge so izučene za prenašanje ranjenecv direktno s fronte linije, še več je usposlenih kot telefonistk in telegrafistk — te so nimalokrat izpostavljene nevarnosti, ker delajo čisto v neposredni bližini fronte.

Kaja, Tamara, Dusia, itd., so vse prinesle s seboj v bojno črto atmosfero domačnosti in normalnosti vzhic trdemu realizmu, ki ga nudi vojna. Dekleta so izobražena in mnogo nosijo odlikovanj, ruski vojaki jih smatrajo za enakopravne in enakovredne soboriteljice, kajti one so prav tako bladne in popolnoma zbrane v teku napadov in bombardiranj ali obstreljevanja po sovražniku, kakor vojaki rdeče armade sami. Za službovanje so bile zbrane z isto strogo in skrbnostjo, kakor pravi vojak.

“GLAS NARODA”

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupaha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

“Glas Naroda” is listed every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

“Glas Naroda” izhaja vsaki dan izvenrednih sobot, nedelj in praznikov.

“GLAS NARODA”, 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-1242

JUGOSLOVANI “JULIJSKE BENEČIJE” NISO VEČ SOVRAŽNI INOZEMCI

Generalni pravdnik Francis Biddle je v objašnjenje nelavne odredbe, s katero so bili italijanski inozemci razrešeni značaja sovražnih inozemcev, je dne 29. oktobra razložil, da ta oprostitev objema tudi inozemce jugoslovanske narodnosti, ki so tehnično postali italijanski podaniki na podlagi nekkih mednarodnih pogodb, sklenjenih po koncu prve svetovne vojne.

Dne 12. oktobra je Generalni pravdnik objavil, da se italijanski inozemci ne bodo več smatrali kot sovražni inozemci in bodo oproščeni od potovalnih in drugih omejitev, naloženih na sovražne inozemce, ko je ta dežela vstopila v vojno.

Dodatno k italijanskim pripadnikom pa, kakor je Mr Biddle poučaril, se ta oprostitev razteza tudi na Jugoslovane italijanskega državljanstva. Ti so srbski, hrvatski in slovenski inozemci, ki so se priselili v to deželo iz nekdanjih provincij: Zadarska, Videmska, Gorica, Trst, Kvarner, Istra, Reka in Lastovo.

To je pokrajina kakih 5.000 kvadratnih milj, ki mejijo na Jadransko morje in je znano pod imenom Julijska Benečija. Bila je ena izmed pokrajin, prepuščenih Italiji po prvi svetovni vojni na podlagi pogodb St. Germaina, Rapalla in Reke. Dočim so prebivalci “Julijske Benečije” pretežno Jugoslovani, je bilo italijansko državljanstvo naloženo na nje, ko je Italija anektirala te provincije. Oni imed njih, ki so se preselili v Ameriko, so bili označeni kot italijanski inozemci v registraciji inozemcev 1. 1940 in so tako postali sovražni inozemci ob izbruhu vojne.

To obvestilo je uredništvo prejelo od OFFICE OF WAR INFORMATION v Washington, D. C.

Pri proslavi Kolumbovega pravnika 12. oktobra je generalni pravdnik Francis Biddle v svojem govoru rekel, da je izdal odredbo, po kateri se italijanskim podanikom, ki si še niso pridobili ameriškega državljanstva, spremeni njihov status “sovražnih tujcev” v stalež “prijateljskih tujcev”.

Tedaj smo vedeli, da so bili v Biddlejevo odredbo skupno z Italijani vključeni tudi Slovenci, živeti v Julijski Benečiji in ravno tako tudi Hrvatje iz Istre in Kvarnerskih otokov.

Zato sedanje Biddlejevo pojasnilo ni bilo prav nič potrebno.

Ameriška vlada je zelo popustljiva proti Italiji ter hoče s tem pridobiti italijanski narod, da se dvigne proti Mussoliniju in ga strmoglaviti ter da slednjič Italija odstopi kot zaveznica Nemčije in, če že ne pristopi na stran zaveznikov, saj izstopi iz vojne in nato ostane nevtralna. Ameriška vlada preveč verjame grofu Sforzi, ki vedno zatrjuje, da je menda 90 odstotkov italijanskega naroda proti zvezi z Nemčijo in da je teh 90 odstotkov Italijanov takoj pripravljen obrniti Nemčiji hrbet. Temo pa ni tako, kajti italijanski narod je z Mussolinijem vred prepričan, da bo Italija — seveda ako osiše zmaga — dobila Nico, Korziko in Tunizijo, kar vse je Hitler Mussoliniju obljubil. Zato mora Italija do konca ostati zvesta zaveznici Nemčije in tega mnenja je tudi ves italijanski narod. Poleg tega pa bo Italija ne samo obdržala vse svoje dosežke ozemlje, temveč ga bo še več na raznih krajih dobila in žal, med temi tudi še večino Slovenije. Tako imata dogovorjeno Hitler in Mussolini.

Glede Slovenije je med obema krvnikomoma že vse dogovorjeno: nekaj bo obdržal Hitler, nekaj pa Musso. Pa prav nič čudno ne bo, ako bo Hitler nazadnje Mussolinija še za ostali del Slovenije opeharil, saj ni še držal nobene svoje obljube in vsakega svojega prijatelja in zaveznika je lopni po glavi.

Slišijo se zahteve, da bi morala jugoslovanska vlada poskrbeti, da bi vlade Združenih narodov podale izjavo, kakšno si predstavljajo Jugoslavijo po vojni in kake meje ji bodo določile.

Do tega koraka pa ne bo mogoče pridobiti Anglije, če bi tudi vse druge njene zaveznice bile pri volji. Angleška diplomacija gre za tem — in v tem jo podpirajo tudi Združene države — da bi s prigovarjanjem, prijaznim postopanjem in, če treba, tudi z obljubami, pridobila Italijo, da odpove zvezi z Nemčijo.

In tako ne moremo pričakovati, da bi se zavezniške vlade odločile, da bi sedaj že rekle Jugoslaviji: “Po vojni boš dobila vse pokrajine, po katerih žive tvoji sinovi, pa naj so bili pred sedanjo vojno pod katerokoli državo.”

Naloga naš, ameriških Jugoslovanov, je, da zavzame-

mo jasno stališče glede tega vprašanja ter svoje opravilne zahteve predložimo ob pravem času in na pravem mestu.

V tem oziru bo moral tudi Slovenski kongres v Clevelandu natančno začrtati pot, po kateri bo mogoče priti do združenja vseh Slovencev, ki so do sedaj živeli v sosednjih državah, s Slovenijo in z njo z Jugoslavijo.

Navsezadnje pa je v Biddlevi izjavi vendar-le nekaj dobrega; Biddle in z njim washingtonska vlada sta uradno priznala, da so pred sedanjo vojno pod Italijo živeli Slovenci in Hrvatje. Tega sedaj saj zavezniškimi diplomatom, kadar pride čas, ne bo treba več dokazovati.

In to tudi nekaj velja.

ČITATELJEM NAZNAJAMO, da smo dobili novo zalogo **HAMMOND'S SELF REVISING WORLD ATLASOV IN GAZEETER-JEV**. V teh dneh, ko sledimo svetovnim dogodkom, je potrebno, da ima vsak na razpolago dobro skupino zemljevidov, in ravno Hammondovi zemljevidi so svetovno znani. — Ko obnovite naročnino na list, dodajte še 40 centov in Knjigarna “Glas Naroda” Vam po posla la t priročni Atlas.

Ali je treba slovenskega narodnega KONGRESA?

ZVONKO A. NOVAK.

Prav sedaj se delajo priprave za Slovenski narodni kongres, ki se ima vseliti dne 5. in 6. decembra v Clevelandu, kjer je največja naselbina ameriških Slovencev.

Sklicatelji tega narodnega tabora — zastopniki in zastopnice naših organizacij, včlanjenih v slovenski sekciji Jugoslovanskega Pomožnega Odbora — o se v našem tisku obrnili do članstva svojih organizacij in podružnic, nadalje do vseh krožkov, samostojnih društev pa vseh prosvetnih, časnikarskih, tiskovnih, političnih in gospodarskih ustanov sploh. Naj pošljejo svoje zastopnike in zastopnice, delegate in delegatkinje, na omenjeni slovenski narodni kongres, ki naj bo sijajna manifestacija naše skupne volje in odločne zahteve po pravici, začrta pot našemu skupnemu gibanju za rešitev slovenskega naroda v stari domovini ter mu izvoli sposobno vodstvo.

Pripravljali odbor je že zasnoval območje trem referatom ter izbral referente in njihove odbornike, oziroma svetovalece.

Še posebno pismo, ki poziva članstvo, naj si izvoli po enega delegata ali eno delegatkinjo v vsakem društvu, je bilo v začetku prejšnjega tedna poslano vsem društvom Slovenske narodne podpornice jedrote. Vse naše večje osredinjene organizacije so bile pozvane, naj storijo nekaj sličnega vsaka v svojem delokrogu. Vsi naši listi so bili v posebnih pismih povabljeni na iskreno, vzajemno sodelovanje v zadevi Slovenskega narodnega kongresa in našega skupnega političnega gibanja.

Še pred vsem tem pa je bila objavljena izjava, v kateri je podana temeljna zamisel našega vzajemnega političnega delovanja potaplajočemu se slovenskemu ljudstvu onkraj morja v pomoč in rešitev.

Tu se povsem dosledno in naravno vpraša človek takole: Ali je mar treba vseh teh velikanskih prizadevanj in naporov? Ali bi morda ne bi bilo pametneje za nas, če bi v teh usodnih časih cinično gledali, kako se narod, iz katerega izvirmo, potaplja, ter pri tem hladnokrvno držali roke križem? Ali je nam sploh treba Slovenskega nar. kongresa?

Dejstva, da preti slovenskemu ljudstvu v stari domovini narodna smrt, ne more nihče utajiti. Niti ga nikdo ne zanikuje. Vsi smo si edini in vsa naša javnost se strinja v tem, da je narod v Sloveniji zapi-

san neizogibni narodni smrti, če ne bo nikogar, ki bi ga branil ter se potegnil zanj, ko se bo po tem strašnem klanju in pokončavanju delal mir in določale narodne meje po Evropi in drugod.

Slovenski narod se strinja in združen kakor še nikoli poprej v polni meri zaveda strašne nevarnosti, ki mu preti zlasti s strani zemlje lačnih Lahov, pa v tem smrtnem strahu kliče vse civilizirane narode na pomoč ter jih roti pri njihovem človečanstvu in prosji, naj povzljignejo svoj glas proti laškim grozodejstvom po lepi slovenski deželi.

Mi smo del civiliziranega naroda — del Združenih držav ameriških — a vrh tega po rojstvu in krvi najbližji nesrečni slovenski domovini in zato v prvi vrsti poklicani, da priskočimo svojim bratom in sestram v njihovem boju za življenje in smrt na pomoč, zlasti pa še, ker vemo, kar prejkone ni znano njim, ker vemo, da poleg njihove skrajne sile se iztezajo laške sile v tej deželi pod krinko hlinjene demokracije in ob “sijaju” grofovskih naslovov svoje dolge prste po slovenskem svetu na strani demokracijskih zaveznikov.

V boju za svobodo in neodvisnost lastnega doma in naroda morajo prenehati vsi politični in verski pomisleki. V njem se morajo strniti vse narodove sile v eno samo moč, v eno samo silno gibanje, če se hoče, da je obramba učinkovita in zmagovita.

IS Slovenskim narodnim kongresom se bodo dale povezati vse naše moči v en mogočen glas, ki bo lahko veliko zalegel tam, kjer morejo pomagati našemu slovenskemu ljudstvu v stari domovini ter ga rešiti grozečega narodnega pagina.

Ljudje božji, če je kaj potrebnega v vprašanju naše pomoči za Slovenijo, je to slovenski narodni kongres!

GENE TIERNEY
PRESTON FOSTER
JOHN BUTTON
“THUNDER BIRDS”
(V TECHNICOLOR)
Poleg tega VELIKA GLEDALIŠKA PREDSTAVA z JANE FROMAN ★
ROXY 7th Avenue & 50th St. N. Y. C.

SMRT NA OSREDNJEM ZAPADU.

Naznaniam vam, da je umrl vaš zastopnik John Povša, na Hibbing, Minn. V četrtek 5. novembra je bil pogreb. Pokojnik zapušta žalujčo soprogo, tri hčere in tri sinove.

Joe Lukanich, zastopnik
Chisholm, Minn.

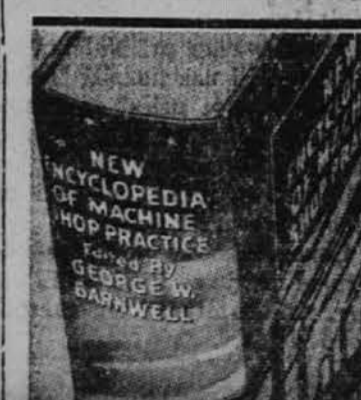
IZGUBE OSIŠČA V BORBAH V JUGOSLAVIJI

(JIC. — Moskovski radio je 1. novembra v svoji radio oddaji objavil, da so v zadnjih bitkah v Bosni in na Hrvaškem jugoslovanski guerilci prizadeli italijanski in nemški vojski velike izgube. 400 italijanskih in nemških vojakov je padlo, a 1.200 jih je bilo ujetih.

Studenec Blagoslova!

300 SVETIH MAŠ LETNO, za žive in mrtve člane naše Zveze. Članarina vsake osebe živo ali umrlo 25c. (Nikdar ni potreba obnoviti.) Uplaite vaše slinevo voljake.

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA za afrikanse milijone Department G
3624 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.

THE NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini **GEORGE W. BARNWELL**

Podlaga za mehaniko znanje si morete dobiti s knjigo NEW ENCYCLOPEDIA OF MACHINE SHOP PRACTICE (v angleščini). Ta velika knjuga popljuje in v silnih pokazu temeljna dela mehanike. Razloži vse natanko, kar mora znati najboljši mehanik; poljsanje vporabo vsakega stroja, orodja in meril. Ponči vas, kako je treba uporabiti načrte (blue prints) ter vam tudi daje mnogo računskih tabel, da morete pospešiti svoje delo. Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjuga zelo koristna in mnogo vredna. — 1000 slik in risb, 576 strani, trdo vezana knjuga stane

Samo \$1.98

KNJIGARNI Glas Naroda

216 West 18th Street New York

Ni vprašanje koliko boste dali, samo dajte po svoji moči.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

Ann Kepic pred ameriško publiko

V sredo, 4. novembra, ob enajstih predpoldnem je v hotelu St. Regis v New Yorku nastopila na programu, ki ga je priredil Verdijev klub, naša mlada slovenska pevka, Ann Kepic. Za nastop je bila povabljena po zaslugi znanega jugoslovanskega violinista, Vladio Kolitscha, ki je na programu tudi sam nastopil z več krasho izvajanimi jugoslovanskimi melodijami.

Verdijev klub, ki se tako imenuje po italijanskem skladatelju, Giuseppe Verdiju, (kateri je komponiral znane opere “Rigoletto”, “La Traviata”, “Il Trovatore” in še druge,) je bil ustanovljen v letu 1917 in njegova ustanoviteljica in predsednica je Mrs. Florence Foster Jenkins, ki je občasno predstavlja našo mlado pevko, o kateri je rekla, da je njen nastop takorekoč njen debut pred ameriško publiko.

Ker so bili vdeleženci sami povabljeni gostje in pa člani oziroma članice kluba, je umerno, da je bilo občinstvo iz takozvane višje družbe, med katerimi je bilo tudi več posameznikov godbenikov, pa skladateljic, itd.

Na to občinstvo, ki je v pogledu glasbe izobraženo in se povečini razume na koncertno, operno in drugo slično umetnost z vidika inteligentnega poslušalca, kritika, itd., je Ann z našimi slovenskimi pesmimi napravila zelo dober vtis.

Pesem “Lastovkam” in “Po jezeru”, je zapela ljubko in z razločnim, čistim in močnim glasom, kateremu daje še poseben poudarek njen preprost in naraven nastop. Ta njen nastop je občinstvu ugajal takoj od kraja. Od vseh strani je bilo čuti opombe o njeni ljubki deklirski preprostosti in pa o bogati kvaliteti njenega glasu.

Ko je nastopila ob koncu programa s pesmijo “Mila lunica” in s hrvaško pesmijo “Majka i bci”, jo je občinstvo, ki ni do tega dne še nikdar o njej slišalo, kar najprisrčneje sprejelo in ji ploskalo tako dolgo, da je morala podati še eno pesem za nameček. Zbrala si je za encore odlomek iz opere “Tosca”, pri čemer je prišel njen glas do veljave v višini in obenem je pokazala, da ji operne skladbe ne bi delale nobenih preglav.

Zaradi bi bila morala tudi jugoslovansko himno, pa je bilo pojasnjeno, da so se note za to pesem po pomoči nekam zamešale in tako je ta del njegovega programa izostal, kar je bilo občinstvu očitno žal, ker so si nekateri še koncem programa šepetali, da bo nemara nazadnje zapela jugoslovansko himno, ki je prej izostala.

Domala vsi navzoči so po programu po vrsti šli pozdravit mlado pevko in Mr. Kolitscha ter pianista Mr. Murcha. Za Ann so se vsi zelo zanimali in ji želeli, da bi s svojim glasom dosegla uspehe.

Edino, kar je bilo nekaterim od nas, ki Ann poznamo, žal, je bilo to da so ji dali za nastop tuje ime — za jugoslovanski program bi ne bilo treba ameriški-Slovenki dajati trdo in biznjsko zvonečega angleškega imena. Kepic je lepo in lahko zgovorljivo ime, če pa je zaradi boljše privlačnosti potrebno, da se nada pevki takozvano odersko ime, tedaj naj bi to ime zvenelo slovensko, saj imamo bogato in lepo izbiro v tem oziru na razpolago. Mr. Kolitsch naj bi to nekoliko upošteval, posebno danes, ko hočemo, da stojimo pred svetom, kot Jugoslovani. Če imamo kod kak biser, ki je naš, ne skrivajmo ga pod tuje plašče, ampak bodimo ponosni na to, kar je našega.

Vladio Kolitsch je tekom programa zaigral na svoji vijolini tudi vrsteek slovenskih pesmi, ki so zvenele tako lepo in očarljivo, da je človeku spomin na te pesmi in domovino privabil solze v oči. Tudi občinstvo je slovenske pesmi toplotno sprejelo. Umetnik jih je torej podal zelo precizno in pristno. Enako je dovršeno podal več drugih jugoslovanskih pesmi, med katerimi je bila posebno glinjava pesem “Sirota od matere”, nadvse bajnotajinstvena pa je bila hrvaška “Uspavanka”, dočim je zmagovalna pesem četnikov tako razigrano in krepko udarjala raz strun, da se je pred očmi duha porajala slika v plesu zmage se vrtečih junakov jugoslovanskih gor. — Občinstvo je celemu programu pazno sledilo in vsi, ki so bili pozvani k besedi, so izrazili zadovoljstvo nad izbiro jugoslovanskega programa.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK
Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.
Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic in zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Rarno pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniki Zedinjenih držav in Poedine države.
Cena knjižice je samo 50 centov. In so dobi pri: **SLOVENIC PUBLISHING CO.** 216 West 18th St., New York

IŠČEM
Mrs. MARY KOPAC, rojeno Babnik, ki živi najbrže v Milwaukee, Wis. V Ameriko je prišla leta 1913. Za njo bi rad izvedel. — JOHN KOS, 29 McAnulty Blvd., Hamilton, Ont., Canada. (3x)

Naši naročniki in čitatel

Darovi za Jugoslovansko Pomožno Akcijo — Slov. Sekcija.
V mesecu oktobru t. l. smo prejeli darove za naše revije v stari domovini od sledečih naših naročnikov in naročnic:
Mr. Joseph Fabic, Glenn, N. Y. \$ 1.—
Mrs. Frank Grandt, E'klyn, N. Y. 3.—
Mrs. Mary Fancett, Manville, New Jersey ..... 1.—
Mrs. John Serdic, Manville, N. J. 1.—
Mr. Paul Bonovich, Manville, N. J. 2.—
Mrs. Anna Česnik, Manville, N. J. 2.—
Mr. Peter Makuc, Bergamo, W. Va. 2.—

Uprava “Glasa Naroda”
Dne 6. novembra, 1942.

ADVERTISE in “GLAS NARODA”
Skupaj \$12.—

KUHARSKA KNJIGA: Recipes of All Nations
(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo \$2.00
Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani
Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi
Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.
Naročite pri: **KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.** 216 West 18th Street New York, N. Y.

JERRY KOPRIVŠEK in njegov orkester na ploščah
Terzinka Polka
Na pianinu—valček Šiv. M 575
in DUQUESNE UNIVERSITY
TAMBURICA — Šiv. M 571
Za toz osnik in oane plošč ne obrnite na: **JOHN MARSHALL Inc.** 488 West 42nd Street, New York

Kratka Dnevna Zgodba

Hrastnik sredi prejšnjega stoletja

Hrastniška dolina, ali "Zavodenski greben" kakor se je po- prej imenoval, je imel pred 130 leti s kmetji. Pobočja hribov, katere obdajajo to dolino, so bila skoraj popolnoma poraščena z gozdovi, le tu in tam so bili trebeži (male njive) in pašniki, kjer so pasli otroci teh kmetov govedo in drobnico. Pred 90 leti pa je bilo v zavodenski dolini, sedanjem Hrastniku, tako- le:

Na lukališču pri Savi na desnem bregu zavodenskega poto- ka, je posestnik Drnovšek za Druge postavil malo hišico, ka- trea stoji v prvotnem stanju za domačo Drnovškovo gostilno. Tu je bil "brod" preko Save s čolnom. Savčani so bili: Lašen Vodopivec in Vovk, kateri so bili lastniki broda in so preva- žali romarje na Kum.

Na levem bregu poto- ka je imel Možina kmetija s po- slopljem, nad njim v bregu pa je bil naseljen Martinšek. Ne- kako 400 m od lukališča naprej po dolini, na desnem bregu po- toka so živeli Pecklarjevi. Da- lje v dolini Spasniči je bil na- seljen fužinar Mitelj, ki je bil dober kovač in zelo dober človek. Kakih 300 m naprej je stanoval na levem bregu stari Pintar v mali koči. Njegov so- sed je bil Špillar. Na desnem bregu poto- ka Boben je živel mali posestnik Kržene. Malo na hribečku je bilo že Rošev- so sedvo. Rošev sosed ob potoku je bil mlinar Nace za Nacevo- vim mlinom kakih 100 korakov naprej in oddaljena nekaj od poto- ka, je stala pod Slepčkom Štiho- va koča. Na Logu so bili naseljeni kmetje Logar, Štih, in Kasnar. Ob potoku je bil Zafran.

Od tukaj se je dvigal pola- goma breg Županje s posestni- kom Bizeljem. Na tem položaju je današnja rudniška kolonija. V ta županski hrib so kopali takrat rudarji rove do velikega premozovnega sklada pod Hrastnikom.

Zavodenska dolina je bila skoraj povesod, kakor že rečeno, zaraščena z grmovjem, slasti z

jelšo, kjer so otroci pasli živi- no. Po dolini so tudi vozili, čeprav je tekel kolovoz večji del v samem potoku. Po celi zavodenski dolini je vladala še pred 90 leti revščina in nadelo- ga, kakor bi bila zapuščena od Boga in ljudi.

Trije važni dogodki so sko- raj istočasno stopili na plan, so spremenili lice zapuščene hrastniške, pa tudi sosedne trboveljske doline. To so bili: revolucija 1848, zgradba želez- nice skozi savsko dolino in eks- ploatiranje premogovih zakladov v Hrastniku.

Leta 1865 je zadela hrastni- ški rudnik velika nesreča in je podrla do temelja Wehrhanovo gospodarstvo. Po vseh rovih in horizontih, na vseh mestih, kjer so kopali premog, je začelo goreti. Eksploatacija premo- ga je bila popolnoma ustavlje- na, razume se, da tudi vsaka dobava. Hrastniške industrije, steklarna, kemična tovarna, ap- penica, so si morale nabavljati premog iz Trbovelj in Zagorja. Vsemogočni in silni ravnatelj hrastniških jam je doživel to- talen fiasko, šel je po trideset- letnem gospodarstvu v Hrastni- ku v pokoj.

Pravi vzrok te nesreče je bila pogrešna metoda, po kateri so kopali premog Wehrhan in nje- govi uradniki. Na mesto da so začeli od vrha navzdol, so ko- pali narobe v nasprotno smer, od spodaj navzgor. Na Wehr- hanovo mesto je bil postavljen za upravitelja hrastniškega rudnika asistent Kalivoda, mla- di inteligentni akademik. Nje- mu je bil dodeljen zelo sposo- ben in praktičen pomagač Ter- potec. Temu človeku, rojene- mu koroškemu Slovincu, je bi- lo sojeno, da je igral veliko vlo- go v trboveljskih rudnikih.

Hrastniški rudnik se je ved- no bolj razvijal in velika mno- žina premo- ga se je razproda- jala na vse strani. Razume se, da so se množile velike gomile drobnega premo- ga, ki ni bil za trans- portacijo. Morali so torej misliti na to, da ga doma v

Hrastniku, ali pa v njegovi ne- posredni bližini uporabijo za kurjavo, da ga na ta način spr- vijo v denar. Ta zamisel je to- rej zbudila v Hrastniku ka- kor tudi pozneje v Trbovljah in Zagorju ter v okolici — lo- kalno industrijo Hrastniški gverk je kupil že poprej Pe- klarjevo posestvo. Pozneje se je to posestvo prodalo dvema kupaema. Vsa Pecklarjeva po- sloplja z okolico je kupil inž. Halden. Halden je popravil staro Pecklarjevo hišo v vilo in postavil v bližini te glazuro. Gosleth pa je za potokom v Spasniči zidal veliko fabriko za kemično proizvodnjo. Obe to- varni sta porabili veliko množi- no premozovnega drobiža, kar je bilo velike važnosti za hrast- niški premogokop. Tudi apne- nice pri velikem hrastniškem železniškem mostu — lastniki teh so bili Janez Pecklar in Mar- tin Špiher — so potrošile znatne količine premo- ga, ko so začeli žgati apno. Mnogo domačih in tujih ljudi je dobilo dela pri teh industrijah.

Tako je zopet dosti denarja ostalo v hrastniški dolini. Z in- dustrijo je prišlo tudi precej inte- ligence v dolino. Hrast- niški rudnik je kupil tudi Kri- žičev posestvo pod Rožem. Postavil je na tem mestu lepo in veliko rudniško restavraci- jo za gospodo in rudarje ter skladišče za življenjske potreb- ščine.

Ta restavracija je bila sredi- šče družabnega življenja hrast- niške gospode. Osnovali so pri- lično dobro knapovsko kapelo pod kapelnikom Pumarjem. Imeli so tam tudi strelišče in kegljišče. Schreiner je bil zelo dober restavrater in njegova restavracija je slovela do Celja, Ljubljane in Zagreba kot naj- boljše. Ob nedeljah in praz- nikih je bil v restavraciji veli- ki shodi hrastniške in tuje gos- pode. Tu se je podnevi strejla lo, kegljalo, prepevalo, pilo in damami flirtalo. Zvečer se je to vse prelilo v ples z veselimi napitnicami ob šumečem šam- panjcu. Wehrhan je igral vlo- go Jupitra na tem veselem olim- pu. Nikoli ni zašel Slovinc v to levtensko družbo.

NOVA ITALIJANSKA REI- ZNANJA O TEŽKOCAH NA HRVAŠKEM

"Corriere della Sera" je pri- nesel dne 7. julija nov članek dopisnika Indra Montanelli-a, v katerem govori o velikih tež- kocah vstajnega režima in la- ške uprave. Posebno zanimivi so nekateri stavki, ki so brez- dvoma naslovljeni Nemcem in razodevajo nasprotstvo nemško italijanskih interesov na Bal- kanu. Latentni spor se zrcali v časopisju v komaj prikritih be- sedah:

"Fašistični režim na Hrva- škem je režim novih ljudi, ki ni- so poznali tehnike upravljanja. Ali so uspeli poravnati vse no- tranje nesporazume in popra- viti nered? Absurdno bi bilo to zatrjevati. Ljudje in država so mladi in ukrepi centralne uprave niso upoštevali posa- meznikov in iniciativa nekaterih eksekutivnih organov ni bila vedno srečna.

"Poglavnik ni mogel ukloni- ti sovražnikov in sovražniko- vega režima. Partizanska voj- na se nadaljuje.

"Uspel pa je odvzeti svojim sovražnikom zaupanje hrvaške ga naroda. Ne morejo več na- stopati z geslom pravoslavne- ga Boga, ki se je vrnil domov. Ne morejo več trditi, da so bran- itelji domovine, njihov boj gre- le še za protiverski in protina- rodni ideal komunizma. Par- tizani so zdaj že se odposlan- ci Moskve, ki izkoristajo vsako nezadovoljnost, kakor da bi Rusija mogla priti v Beograd ali na Jadransko morje.

"Proti temu se bore tudi naši vojaki. Poglavnik in nje- gova vlada sta obramba proti Tamerlanu. To je zakon in tradicija. Importirano puntar- stvo še vedno kosi svoje žrtve, toda svoj propagandistični tem- elj je izgubilo. Pavelić ima zdaj v rokah vse potrebno, da ga zatre.

"Predvsem pa ima na svoji strani Italijo, ki jamči za hr- vaško neodvisnost. Italija je kar najbolj in kar najiskreneje odločena, da bo to neodvisnost strogo in absolutno, v vsakem slučaju štiti proti katerikoli grešnam na slovenski ali bo- sanski meji." (To gre na nas- slov Nemcev.)

JIC.

Nemiri v Banatu

Nemški radio je javil, da je policija v Banatu razpisala 20 tisoč dinarjev za informacije, ki bi privedle do odkritja in are- tacije voditeljev gibanja na- perjenega proti osišču.

Policija obljublja 3000 di- narjev vsakomur, ki bi pripo- mgel k aretaciji članov zarot- niških družb, katere obtožnje- fjo, da skrivajo žito. —JIC.

Primorski Slovenci v italijanski vojski

London, 3. novembra. (Ra- dio prejema služba.) — Med italijanskimi vojaki, ki so upo- rabili začasni zastoj vojaških operacij v Egiptu, da se preda- jo zavezniškim četam, se naha- ja precejšnje število Slovinc- oev, ki so bili od Lahov prisil- ni o prvi priliki prešli na za- vezniško stran. Sprejeti so bili z velikim veseljem, ravno tako kakor njihovi tovariši Poljaki, ki so bili nasilno pobrani v nemško vojsko.

POPRAVEK

V blanku "Hej Slovani, kje so naše meje?" ki je bil pri- občen v večerajšnji številki na- šega lista, se je vrnila neljuba pometa, ki jo je treba popra- viti. Tako se mora v prvem odstavku v 9. vrsti glasiti: "Te danja jugoslovanska, vlada," ne pa "sedanja ..."

ODDAJA AKREDITIVA AMER. AMBASADORJA KRALJU PETRU II.

(JIC.) Anthony J. Drexel, ambasador Združenih držav pri vladah v izgnanstvu je pre- dal 3. nov. svoja akreditivna pisma in lastnoročno pismo od predsednika Roosevelta kralju Petru. V tem pismu je pred- sednik Roosevelt povedal približno naslednje:

"Gromski glas jugoslovans- kega naroda, s katerim je ob- javil prevzem vaše vlade v us- depolnem trenutku svoje zgode- vine, je odjeknil v vsej Ame- riki ko glas naroda, ki po- vdarja svojo pravico do svo- bodnega narodnega življenja. Ta glas je odmeval v srcih vseh Amerikancev, ko so opazovali junaški odpor jugoslovanskega naroda proti nezvanzemu na- padu omih, ki so ga hoteli za- sužnjati.

Borba jugoslovanske države je pomemben prispevek k bodo- čji zmagi. Može, ki ne poznajo strahu, so dali svetu vzgled ne- premagljive volje naroda, ki se noče udati. Radi tega je zdaj, ko so Združene države in Jugo- slavija bolj kakor kdajkoli v skupnem boju, najboljši čas za priznanje čina ambasade pred- stavnikom obeh dežel. Z zado- voljstvom sem zvedel, da sta sprejeli imenovanje prvega am- basadorja ameriških Združenih držav pri kraljevski jugoslov. vladi g. Anthony Drexel Bid- dle-a. Prepričan sem da bo g. Biddle v bodoče užival zaupa- nje Vasega Velikanstva v vsi- kem delu, izvršenem v imenu svoje vlade.

Vaš dobri prijatelj, Franklin D. Roosevelt."

SOBOTNE MSLI

Piše IVAN BUKOVINSKI, Pittsburgh, Pa.

Alko bi ljudje malo več mislili in manj govorili, bi se marsi- kateremu zlu izognili.

Najtežji del vsakega podjetja je začetek.

Upanje je pol življenja in ta- korekoč človeka po koncu drže kot pravijo, vendar pa je bolje, da manj upamo nego preveč, ako nočemo doživeti bridkega razočaranja kot na primer Hit- ler v Rusiji.

Samih greh počenja — pa vendar bližnega kamenjajo.

Usluga, ki jo storiš bližnje- mu, ima dvojno vrednost, ako je, ne obesiš na veliki zvon, po pregovoru: Naj ne ve levica, kaj poda pravica.

Čas tako naglo gre, izgine kot dim — a marsikdo ne ve, kaj bi počel z njim.

Najbolj žalostno je, če si ože- njen in se preseliš v katero de- želo, pa ne moreš slišati slavo- spevov, ki jih poje žena tebi svojemmu možu štev. 2.

"Kadar je vojna, so nebesa odprta." Tako pregovor. Ali težko to velja o nemških in italijanskih vojaških tolpah, ki morijo, požigajo in ropajo med civilnim prebivalstvom po tu- jih deželah.

Hiša brez gospodarja, je kot čoln brez veslarja. A dom brez ženske skrbi je podoben žalostni vrbi.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČA- MO NASLEDNJE MUZI- KALJE.

SLOVENSKE PESMI Zbirka 9 narodnih pesmi izdaja Glasbena Matica v Clevelandu. Cena — \$1.50

Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50

ŠEST NARODNIH PESMI za me- Ńki zbor 50

ŠEST NARODNIH PESMI za me- Ńani zbor 50

Franc Ventrinarj—ŠEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50

Ferdo Juvanec—16 MLADIH LET, moški zbori 50

Peter Jerob—OSEM ZBOROV (me- Ńki in meŃani) 50

Moški zbori OSKAR DEV: Barčica: Oj, moj šolci, je šolci: Kam mi, fantje, drev v vas po- čemo 50

OSKAR DEV: Šrečno, ljubez moja: Ko pti- čka na tuje gre: Šolci: Moj očka na konjička dva: Dobiv sem pi- semce: Slovo: Je vplutla luč 50

EMIL ADAMIČ: Modra devojka (bečarjanjska) 50

VASILIJ MIRK in A. GROBING: Vetrilci: Pa gradini 50

Naročilo pošljite na: "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK

FERDO JUVAJEC: Zjutraj 50

Slovenska 50

PETER JEREB: Petin rola: VASI- LIJ MIRK: Podoknica 50

ZORKO PRELOVEC: Le enkrat še 50

Slava delu 50

HR. VOLARIČ: Rožmarin: JOS. PAVČIČ: Potkan ples 50

IZ STARE ZALOGE pa ima mo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska tira, (Kolmar) 50

Orlovsko himno (Vodopivec) 50

Slovenski skordi, 22 meŃani in meŃkih zborov (Kari Adamič) 50

Trije meŃani zbori (Glasbena Ma- tica) 50

V popevnični noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Šattner) 50

Mladini, pesmi za mladino s klavir- jem (E. Adamič) 50

Dve pesmi, (Frylovec) za moški zbor in solo 50

Naši himni, 4-oglasno 50

Geraki odmor, (Laharnar), II. svezek, moški zbori 50

ZA TAMBURICE: NA GORENJSKEM JE FLETNO, podpouri slo- venskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Mar- ko Bajuk 75

Slovenske narodne pesmi za tambu- ristični zbor (Bajuk) 50

Bom šel na planince, (Bajuk), podpuri 50

ZA CITE: Poduk za citre, — e svezki — (Kofeljski) 50

ZA KLAVIR: Bari pridejo, — Korčulica — 50

Vabilo! Prav prijazno ste vabljani v in Vasil, na VESELICO odnomo MARTINOVANJE ki ga priredi Slov. podp. Društvo Sv. Jožefa, št. 57 KSKJ V DVORANI SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y. v nedeljo, 8. NOVEMBRA, 1942 Začetek ob 7. uri zvečer. ZA PLES BO IGRAL ORKESTER Vstopnina 38 centov - O d b o r

Najbolj smešno je, ako se človek smeje stvari, ki ni prav nič smešna.

Najmanj pravice na svetu ima pravica sama.

Novoizvoljeni governer za našo državo Pennsylvania je re publikanec iz Washington, Pa., 64 letni adjutant general Ed. Martin, vojak, bankir, odvetnik in ravnatelj javnih naprav. Izvoljen je bil z večino 214.000 glasov, prejel je namreč 1,333,673 glasov, njegov nasprotnik, demokrat F. Clair Ross, pa 1,120.555 glasov. Zmagal je v vseh, razen v 10 izmed 67 okra-jev v državi. Značilno pa je za oba, da sta izgubila v svojih domačih okrajih, Martin v Washington County in Ross v Bu-ler County.

Pretečeni teden v ponedeljek smo imeli v Pittsburghu tako- zvan "blackout." Stvar je obi-čajna, saj to prakticirajo od ča- sa do časa po vseh Združenih državah, ampak posebnost je bila v tem, da je ravno takrat odhajala na Pennsylvania po- staja skupina mladih fantov, večinoma 18 do 20 letni prostov-oljci. V popolni temi ob 9. uri zvečer, se niso mogli videti s svojimi sorodniki, prijatelji in znanci in niso mogli izmenja- ti svoji zadnjih globokih pogl- dov iz oči v oči.

ZAHVALA [Podružnica št. 84. SZZ, se povodom proslave svoje petlet- nice na 25. oktobra, tem potom zahvaljuje vsem rojakom in ro- jakinjam, ki so se te prireditve udeležili, ali ki so na kak drug način pripomogli k tako lepmu in vsestransko povojnem uspehu. Še posebno zahvalo pa želi izreči: 1. Vsem pevcom, muzikantom plesalkam in plesalcem, ki so omogočili tako lep, pester in privlačen program, in sicer: priljubljenemu Manhattan Ac- cordion Trio (Mary in Johnny Grill ter Chas. Penko) ter nji- hovim staršem, mladema in od- ličnemu plesniku in pevskemu duetu Josephine Peshel ter Jen- nie Schreier in njunim staršem, zabavnemu pevskemu duetu, Mrs. Minka Valetič in Mr. Fr. Stariha, našemu sopranskemu slavčku Miss Ann Kepic, pri- jateljskemu pevskemu zboru "Slovan" ter "zakonocna" Miss Mihaela Zore in Mr. Fr. Pirnat. 2. Lokalnim slovenskim dru- štvom in posameznikom, ki so svojo naklonjenost izkazali s svojimi oglasi v spominskih knjigi: 3. Gospej Krekovi za veliko- dušno darilo v obliki krasne lutke v še krasnejši slovenski narodni noči 4. Članicam sosesestre po- družnice št. 93 v Brooklyna, za korporativno udeležbo v tako lepem števili. 5. Kuharicam in ntakaricam, točajem in točajkam za požrt- vovalno in prijateljsko sodelo- vanje. Vsem skupaj še enkrat naj- lepša zahvala! Odbor podružnice Štev. 84. S. Z.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO TWO-WAY PASSAGE PISATELJA LOUIS-A ADAMIČ-A ZA NAVADNO CENO \$2.50 Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona Pošiljam Money Order za lastnoročno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za \$..... Moje ime _____ Št., ulica ali Box št. _____ Mesto in država _____ Naročite lahko to knjigo pri: KNJIGARNI "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK

V PESMARICI "AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA" so vključene sledeče slovenske pesmi: 1. Podoknica — moški zbor z har- ton samospevom 2. Pohorje — moški zbor 3. Laska meč — meŃki zbor 4. Otoki svon — meŃani zbor 5. Pomladnska — meŃani zbor, z hariton samospevom 6. Lira I. — za solo speve, moški in meŃani zbor 7. Lira II. — za meŃani zbor 8. Atlantski odmor — za moški in meŃki zbor, z hariton samospevom 9. Kantata iz pesma 136 — moški zbor 10. Šolci — za samospve, meŃani zbor in spremljevanjem glasovna 11. Psalm 29 — za samospve, meŃani zbor in spremljevanje glasovna ali orgel CENA SAMO 50 centov KOMAD To so koncertne pesmi za moŃke in meŃane zbor, katere je ugla- sbil in v samozaloži izdal MA- TILDA L. HOLMAR, organizir- ni poverilca pri sv. Vidu, Cleve- land, Ohio, 1923. Naročite to zbirko pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY 216 W. 18th St. New York

Islandski ribič

ROMAN — Spisal PIERRE LOTI.

2

To je bila za strežarja prilika da je tudi on malo pokadil. Bil je majhen, krepak dečko, okrogle postave, nekoliko v sorodu z vsemi temi mornarji, ki so si bili zopet med seboj več ali manj sorodni; imel je naporno delo, a užival je pri tem naklonjenost vsega moštva. Jan mu je dal piti iz vsobjega kozarca ter ga na to poslal spat.

Nato so začeli moštvo na novo pogovor o ženitvah. "In ti, Jan, kdaj misliš ti praznovati svojo svadbo?" povpraša Silvester.

"Ali te ni stram," pripomni kapitan, "da se nisi oženjen? Taka starina, sedemindvajset let! Kaj si pač morajo misliti deklice o tebi, kadar te vidijo?"

Jan skomigne v odgovor s svojimi širokimi ramami, kakor bi hotel pokazati s tem vse zaničevanje do ženskega spola. "Jaz se ženim samo za eno noč, — tudi za eno uro — kakor že pride".

Jan je pred kratkim dočel peto leto pri cesarski mornarici. In tu se je privadil francosčine, poleg tega pa tudi govorniki skeptično, prezirljivo. Zdal je začel pripovedovati o svoji zadnji "ženitvi," ki je trajala, kakor je bilo posneti iz njegovega govora, štirinajst dni.

Bilo je v Nantu — z neko pevko. Ko je prišel nekega večera z morja v mesto, je vstopil nekoliko vinjen v odprt "alkozar" (pevska buda). Med vrati je stala ženska, ki je prodajala velikanske šopke po dvajset frankov. Jan je kupil enega, ne vede pravzaprav, kaj naj stori z njim. Ko je napravil par korakov naprej, ga je zagnal naravnost v obraz pevki, ki je stala na odru — deloma da jej pokaže na ta način svojo "ljubezan," deloma iz zaničevanja do te "punčke," ki se mu je zdela malo preveč namazana in rdeča. Padla je na mesto v omedlevico; potem pa je norela za njim cele tri tedne.

"In ko smo odjadrali, mi je podarilo tole zlato uro." Vrgel jo je pri tem na mizo, da so jo videli, kakor nič vredno igračo.

Pripovedoval je to v surovih, njemu lastnih besedah in slikah. In vendar se ta banalni dogodek, vzlet iz civiliziranega življenja, ni nikakor zlagal z okolico teh primitivnih ljudi s to veličastno morskimi tišino, ki je ležala krog in krog, s tem polnočnim sijajem, ki je svetil skozi odprto, naznanjevalje, da umira poletje na daljnem severnem tečaju.

Kar je pripovedoval Jan, je Silvestra žalilo in presenetilo. Bil je še mladeniški, in njegova babica, stara ribiška vdova, živeča v vasi Plaubazlanec ga je vzgojila pobožno, v spoštovanju do zakramentov. Kot deček je hodil vsak dan z njo na grob svoje matere, da ponosi kleče rožni venec. Raz pokopališča, ležeča na obrežju, se je videlo v daljavi sivo vodovje preliva la Manche, kjer je nekoč našel smrt njegov oče.

Ker sta bila revna, on in njegova babica, je moral začeti že zelo zgodaj ribariti ter preživeti svoje detinstvo na sirnem morju. Opravljal je še vedno vsak večer svoje molitve, iz njegovih oči je še odsevala pobožnost. Bil je lep mladenič in poleg Jana najmočnejši na krovu. Njegov mehak glas in otroški govor se je malo čudno umajal z njegovo visoko postavo in črno brado; ker je bil tako nenavadno hitro zrastle, se je čutil sam skoro nekako v zadregi, da se je mahoma tako stegnil in razširil. Misli! se je skoro oženiti z Janovo sestro, toda za ljubeznivosti drugi deklice se ni še nikdar zmenil.

Na ladji so imeli samo tri postelje — po dva eno — ter spali menjaje vsak nekaj časa.

Ko so vstali od mize — obhajali so slavnost Vnebovzetja Marije, svoje zaščitnice — je bilo nekoliko čez polnoči. Trije so zlezli v omenjene postelje, ostali trije pa so splezali po lestvi na krov, da nadaljujejo prekinjeno delo, ribarenje. Bili so Jan, Silvester in še neki drugi njun rojak, ki so ga zvali Viljem. Zunaj je bil dan večer dan.

Toda to je bila bleda, bleda luč, ki ni bila ničemur podobna; padala je na morje kakor odsev izumrlega sonca. Krog in krog brezkončna, brezbarvna praznosta, in izven stranice njihove ladje vse prezorno, kakor sence, ki se ne dajo prijati.

Oko je razločevalo s težavo ono, kar je moralo biti morje; izprva je napravilo vtis trepetajočega zrcala, ki pa ni kazalo nikakih podob; v daljavi se je videlo kakor velika ravan iz same soparice — in potem nič več; tu ni bilo obzorja, ni bilo ebriov.

Hladna vlažnost, ki je polnila zrak, je bila intenzivnejša in občutljivejša nego resničen mraz, in pri vsakem dihu je bilo čutili močan vzduh po soli. Vse je bilo mirno, in deževati je nehalo; zdelo se je, kakor bi zapirale te vlažne, brezbarvne megle slabotno luč, da se ni mogla razliti; videlo se je razločno, a ostala je zavest, da vlada noč, in vsa ta bledata ni imela nikakih nijans, ki bi se dale imenovati.

Ti trije možje so preživeli vso svojo mladost na teh mrzlih morjih, stadi čudovitih pojavov in prikazanj, nejasnih kakor vizije. Privadili so se gledat to vedno, menjajočo se brezkončnost, ki je valovala krog njihove ladje, njihove oči so je bile navajene kakor one velike morske ptice.

Ladja se je zibala leno na enem mestu, ležeča enakomerno, monotono, kakor pesent iz ust sanjajočega Bretonca. Jan in Silvester sta pripravila mreže, Viljem pa je odprl sodček, napolnjen s soljo, ter čakal z nabrušenim nožem.

Ni bilo treba dolgo čakati. Komaj sta spustila mreže v to mirno, mrzlo vodo, ko sta jih že zopet dvignila, napolnjena s težkimi, sivimi ribami, svetlimi kakor jeklo.

Vedno novi lupaci so prihajali na svetlo, drug za drugim to tiho ribarenje se je vršilo hitro in uspešno. Viljem je jemaš drob iz rib, jih rezal s svojim velikim nožem, jih solil in štel in kup posoljenih rib, ki so se imele izpremeniti ob vrnitvi v domovino v lepe novece, je rastle za njegovim hrbtom, zdržoma vedno višje.

(Nadahevanje prihodnjic.)

"SLOVANOVO" MARTINOVANJE

Prihodnji teden bo praznik sv. Martina in god vseh Martinov in Martine. In kakor že stalno zadnjih petnajst let, bo slovensko pevsko društvo "Slovan" tudi letos proslavilo vinskega patrona in godove njegovih varovancev, da se tako ohrani stara in lepa slovenska navaža, katero je ravno "Slovan" oživil in udomačil v naši naselbini ter jo izvrševal na svoj poseben in originalen način, to je s petjem naših narodnih in umetnih zdravic in napolnitve ter z uprizoritvijo krsta nove vinske kapljice po sv. Martinu, kar daje prireditvi narodno-kulturni pomen in vrednost.

"Slovanovo" Martinovanje se vrši v nedeljo 15. novembra v Slov. Nar. domu v Brooklynu. Pričetek ob 4. uri popoldne.

Glavna točka programa bo pevski igrokaz "Kapljice iz Slovenskih gor." Te kapljice niso vinske kapljice, temveč je to venček 14 napolnitve in zdravic, ki so kakor jagode na stoleku nanašane na razgovor slovenskih viničarjev, ki so se zbrali v gostilni na Martinovo nedeljo, da se skupno povesele in počastijo sv. Martina, kakor je to pri njih vsakoletno običaj. Nato najdete v tem pevskem igrokazu (pevske pantomine) župana, gostilničarja, pisarja, vinskega brata Dobrovoljčka natakario Maričko ter prave kmetijske korenine: Gorjana, Križna, Seršana, Hndoklina, Dolinarja, itd. Tako vam igrokaz daje dvojen užitek — igro in slovensko pesem.

Poleg tega bo Slovan nastopil z dvema koncertnima pesmima "Svoboda" in "Jadransko morje," ki sta, kakor je iz naslovov razvidno, obe sedanje mu času in razpoloženju primerni.

Kot posebno in izredno točko pa bo udeležnikom ter prireditvi nudil "Slovan" film, ki sestoji iz raznih filmskih posnetkov iz življenja newyorških Slovencev. Tako boste videli na platnu rojake in rojakinje, ki so se udeležile velike vojne parade v narodnih nošah po Fifth Avenue zadnje poletje, dalje boste videli nekatere mične prizore iz izleta podružnice št. 84 SZZ k rojaku Kobilecu v Hudson pred par leti. Na filmu je tuji sloven-

ska skupina v narodnih nošah, ki je nastopila na svetovni razstavi ter prizori iz enega izmed "Slovanovih" piknikov. Tako bo dosti rojakov in rojakinj imelo priliko videti v filmu samo sebe, oziroma samega sebe, kar je brez dvoma posebna in izredna prilika.

Pa tudi za naše "ta-maie" bo ta prireditev nudila poseben film iz dejanj in dogodovčin slavnega Micky Mouse a, da se tako naša mladina ne bo počutila kot neobdorožja. Ravno obratno, "Slovan" želi, da starši pripeljejo s seboj svoj narščaj, ker le tako moremo upati, da bomo našo mladino zainteresirali za naše prireditve in za našo slovensko stvar v splošnem.

Iz navedenega je razvidno, da bo "Slovanovo" Martinovanje udeležnikom nudilo izredno bogat pisan in privlačen program, kakršnega imajo le redkokdaj priliko videti. Zato je upati, da bodo čitatelji opozorili vse svoje prijatelje in znance na to prireditev in se domenili, da se snidejo v Slovenskem domu v Brooklynu v nedeljo 15. novembra 1942.

SOVJETSKA VLADA ODOBRAVA SOJENJE VOJNIH ZLOČINCEV.

Besedilo note sovjetske vlade.

(JIC). — Dne 15. oktobra je radio Habarovsk v svoji redni radio oddaji za Sovjetsko zvezo v ruščini oddal naslednjo izjavo sovjetske vlade o njenem namenu, da postavi pred sodišče vse Hitlerjevece, ki izvajajo teror proti narodom v podjarmljenih ruskih in drugih evropskih deželah.

Izjava se glasi: "Izjava sovjetske vlade o odgovornosti hitlerjevskih osvajalcev in njihovih pomagačev za zverstva, ki so jih zakrivali v zasedenih evropskih ozemljih."

Koraki izgnanih vlad.

Izredni poslanik in minister Čehoslovaške, Zdenek Fierlinger, ter predstavnik francoskega nacionalnega odbora Reger Garrand, sta naslovila preko narodnega komisarijata zunanjih zadev predsednika narodnih komisarjev Jos. Stalina kolektivno noto vlad Čehoslovaške, Poljske, Jugoslavije, Norveške, Grške, Belgije, Holandske, Luksemburga in francoskega nacionalnega komiteja, ki je vlogo podpisal.

Ta kolektivna nota vsebuje izjavo o kaznovanju zločinov, izvršenih za časa vojne, datirano od 13. januarja. V njej je izražena želja, da bi Sovjetska zveza s svoje strani izdala opomin proti zverstvom ki jih vrše Hitlerjevi v vseh zasedenih ozemljih.

Sovjetski odgovor.

Dne 14. oktobra je komisar za zunanje zadeve V. M. Molotov, po nalogu sovjetske vlade, naslovil Fierlingerja in Garrandu naslednjo deklaracijo: "Predsednik glavnega Sovjetskega narodnih komisarjev Jos. V. Stalin, je vzel na znanje poziv predstavnikov dežel, ki so začasno zasedene od hitlerjevske Nemčije, da bi podal svečano svarilno izjavo proti zverstvom ki so jih Hitlerjevi izvršili v zasedenih ozemljih. Predsednik glavnega Sovjeta je dal nalog narodnemu komisariju za zunanje zadeve, da dostavi omenjenim vladam naslednjo izjavo sovjetske vlade:

"Sovjetska vlada in ves sovjetski narod opazujeta z občutki bratske skupnosti in globalne simpatije, trpljenje in borbo za osvoboditev narodov evropskih ozemelj, ki so zasedene od Hitlerja. Sramota in ponižanje trpljenje, katere evropskemu ljudstvu prinaša Hit-

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas

je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOVEM Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI
V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

Note

za
PIANO-HARMONIKO
ali
KLAVIR

BREEZES OF SPRING
TIME OF BLOSSOM (Cvetni čas)
SLOVENSKI FANTJE
VSE BOM PRODALA
KOLO
OHIO VALLEY
STYLVA POLKA
TAM NA VRTNI GREDI
MAHIBOR WALTZ
SPVAJ MILKA MOJA
ORPHAN WALTZ
DEKLE NA VRTU
OJ, MARIČKA, PEGLJAJ
BARČICA
MLADI KAPETANE
GIREMO NA ŠTAJERSKO
ŠTAJERSKI
HAPPY POLKA
ČE NA TUJEM

35 centov komad
3 za \$1.

MOJA DEKLE JE ŠE MLADA
Po 25c komad:

Naročite pri
KNJIGAARN
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

lerjeva Nemčija, sta našla pri narodnih Sovjetske zveze največje razumevanje, kajti hitlerjevski okupatorji vrše svoje črne zločine v strašnem obsegu tudi v začasno zasedenih sovjetskih krajih. Taki zločini so množestveni umori miroлюбnih meščanov, rušenje mest in vasi, sleparjenje, plenitev in uničevanje ljudstva, živinski napadi na žene otroke in starce, gonja v suženjsko delo stotisočev ljudi.

Ko je sovjetska vlada zbrala podrobnih podatkov o odgovornosti nemških okupatorjev in njihovih pomagačev, so ti podatki potrdili, da so zločini tlačiteljev zadobili svoj končen izraz in potrjujejo, da gre fašistična vlada s svojimi roparskimi tolpami za ciljem, da zasuznji ljudstva zasedenih dežel, uniči njihovo kulturo in poniža njihovo narodno samozavest. Postavili so si cilj direktnega telesnega uničenja ogromnega dela prebivalstva v vseh okupiranih ozemljih.

Zedinjeni proti-fašistični odpor.

Sovjetska vlada pa istočasno zatrjuje, da nemški fašisti niso uspeli, niti s svojimi grožnjami niti s širjenjem rasnega sovraštva, niti z plenitvami ali lakoto in tudi ne s krvavimi represalijami, da zlomijo voljo evropskih narodov v borbi proti osvobodjevalcem v svrhu zopetne obzave. Postavili so si cilj direktnega telesnega uničenja ogromnega dela prebivalstva v vseh okupiranih ozemljih.

Brez strahu in s požrtvovalno

njem so narodi v deželah pod Hitlerjevimi gospodstvom stopili v ta pravični boj za osvoboditev in ne poznajo usmiljenja za sovražnika, ne sklepajo z njegovimi tolpami nikakršnih kompromisov, uporabljajo vsa mogoča sredstva v boju proti osvajačeln in ustvarjajo narodno guerilsko vojno.

Guerilska vojna.

Mnogi bojevniki za čast in svobodo iz narodov, ki so pod Hitlerjevo peto, se ne strajajo ob nobenih ovir in gledajo le na to, kako bi čim več škodovali hitlerjevskim osvobodjevalcem in nemški vojni masini. Oni sabotirajo vojne industrije v zasedenih ozemljih, in se poslužujejo v tem najrazličnejših sredstev; zastavljajo delo, slabšajo kakovost izdelkov in včasih celo stavkajo in zapuste v masah svoje delo. Poškodujejo opremo, potrebno za delo in povzročujejo škodo v tovarnah, električnih centralah in rudnikih. Oni preprečujejo vse nacistične načrte za nabiranje tujih delavcev, ki naj bi služili v nemških vojnih tovarnah, kjer se izdeluje vojna oprema, ki bo uporabljena proti zedinjenim narodom in zasuznjenim ljudstvom Evrope.

Organizirana sabotaža.

Oni se bore proti tlačnemu nemških razbojniških imperativov in uničujejo zavojevalčeve skladišča hrane in municije. Prekinjajo sovražnikove prometne zveze, trgajo železniške

proge, rušijo mostove in kvarirajo vagono, povzročujejo sabotaže na vojnih in trgovskih ladjah, trgajo telefonske in telegrafске žice. S tem dejansko pomagajo zavezniški aviaciji nad ozemlji, ki so pod Hitlerjevimi gospodstvom. Vse odredbe vojnih in civilnih oblasti tlačiteljev so sabotirana, a zločinci, ki organizirajo in izvršujejo Hitlerjeva nasilstva in njegov teror, so kaznovani s smrtjo. Sila njihovega maščevanja pa zadene vse one, ki sodelujejo s tlačiteljem.

(Nadahevanje prihodnjic.)

INVESTIRAJTE V AMERIKO

KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS